

Lezen: Handelingen 2: 41-47

Slide: **Bouwen we muren of bruggen?**

Mijn broeder en mijn zuster, deze week is het dan zo ver. Donald Trump wordt beëdigd tot president van de USA. Wonderlijk dat het zo gegaan is. Er is en wordt veel over gezegd. Ook met het oog op allerlei verkiezingen in veel Europese landen dit jaar. Ook in Nederland. Gaan de politici die zich profileren ten koste van anderen. Die altijd tegenover anderen gaan staan. Gaan die verkiezingen winnen? Gaan de murenbouwers het winnen van de bruggenbouwers?

Ik wil vanochtend met u en met jou een analyse doen vanuit de Bijbel. Kijk, dat we bruggenbouwers moeten zijn als christenen, dat lijkt me helder. Niet naïef. Maar haat en afstand brengen nooit de oplossing. Dus daar zouden we kort over kunnen zijn. Maar ik wil vanochtend een tandje dieper gaan. En dan wil ik beginnen bij de catechismus. Bij zondag 40. Waar het gaat over het gebod 'jij mag niet moorden'.

Laten we die catechismuszondag eerst eens lezen.

Slide

Vraag 105:

Wat eist God in het zesde gebod?

Antwoord:

Dat ik mijn naaste niet van zijn eer beroof, niet haat, kwets of dood. Dit mag ik niet doen met gedachten, woorden of gebaren en nog veel minder met de daad, ook niet door middel van anderen, maar ik moet juist alle wraakzucht afleggen.

Ook mag ik mijzelf geen letsel toebrengen, evenmin mag ik mijzelf moedwillig in gevaar begeven.

De overheid draagt dan ook het zwaard om de doodslag te weren.

Vraag 106:

Het gaat dus in dit gebod niet alleen om doodslag?

Antwoord:

Nee. Door de doodslag te verbieden leert God ons ook dat Hij afgunst, haat, toorn en wraakzucht als de wortel van deze zonde haat en dat dit alles voor Hem doodslag is.

Vraag 107:

Maar is het genoeg dat wij onze naaste, zoals gezegd, niet doden?

Antwoord:

Nee, want terwijl God afgunst, haat en toorn verbiedt, gebiedt Hij dat wij onze naaste liefhebben als onszelf, jegens hem geduldig, vredelievend, zachtmoedig, barmhartig en vriendelijk zijn, zijn schade zoveel mogelijk voorkomen en dat wij ook onze vijanden goed doen.

Het gaat me om dat zinnetje: de wortel van de doodslag is haat. En dan wil ik niet zeggen: als je eenmaal haat, dan is doodslag een volgende stap. Want dat vind ik veel te goedkoop. Ik denk dat er

een veel diepere bodem zit onder deze uitspraak. En deze uitspraak komt van Jezus, trouwens. In de Bergrede. Daar lezen we straks nog wel een stukje uit. Het gaat dus om een diepere laag. En die leidt ons naar de vraag van het thema: bouw je nou bruggen? Of bouw je muren?

...

Broeders en zusters, jongens en meisjes, God is de Schepper van al het leven. Hij blies de adem in de neus van de eerste mens, Adam. Hij bouwde zijn vrouw Eva uit één van Adams ribben. En zo schiep God het leven. 'Leef je maar uit', zei Hij. 'Geniet met volle teugen'. Een stukje paradijs op aarde. De hof van Eden. God en de mensen. Samen leven. Wat een feest. Dat is pas leven. Dat is het leven, zoals God het heeft bedoeld.

Maar dan komt de kink in de kabel. De mens, die God niet vertrouwt op zijn woord. En eet van de boom, die verboden was. En God had het nog zo gezegd: 'op de dag dat je daarvan eet, zul je voorzeker sterven'. En zo is het. Wij zeggen altijd: 'gelukkig voert God dat niet meteen uit'. Maar God voert het wél meteen uit. De dood treedt meteen in. De mens sterft ter plekke!

De mens sterft ter plekke. Die bewering vraagt wel een nadere verklaring. Want zo is het toch niet, denken we. Adam en Eva leven verder. Met vallen en opstaan. Dat wordt toch duidelijk beschreven. Adam wordt zelfs 930 jaar oud. Dus is hij niet meteen gestorven. Er is nog leven na het paradijs. Er is leven buiten Eden. De mens sterft gelukkig niet meteen.

Ja, is dat wel zo? Is er leven buiten Eden? Is er leven na het paradijs? Voor de beantwoording van die vraag moeten we terug naar het begin. Weer naar de schepping van de mens. De schepping van het leven. Wat is daar nou de essentie van? Wat is nou leven? Als je dat weet, dan pas kun je ook goed over de straf spreken, die God geeft. De dood. Dus: wat is nou leven?

Wat is leven? Is het het feit, dat je ademhaalt? Dat je hart klopt? Is het, dat je hersenen activiteit vertonen? Zo kun je 'leven' heel klinisch beschrijven. Zoals een arts: 'deze patiënt haalt adem en zijn hart klopt. Conclusie: deze patiënt leeft'. Maar leven, leven is toch veel meer. Waarom hangen mensen aan het leven? Dat is toch niet, omdat je hart zo mooi klopt. Nee, leven is meer. Leven is gemeenschap. Het is: relaties onderhouden. Met je ouders, je vrienden en vriendinnen, je kinderen, je man, je vrouw. Kennissen. Broeders en zusters. Maar ook met de schepping. Dát is leven! Het gaat om verbanden. Om relaties.

Slide   Leven is: relaties

Zo praat je toch ook, als iemand sterft!? Je zegt niet, dat je het zo jammer vindt, dat het hart het niet meer doet. Nee, je mist hem of haar zo. Alle banden zijn ineens doorgesneden. Een lege plaats is alles wat er over blijft. Het is niet het koude lichaam, dat de pijn geeft. Nee, het is de ontstellende leegte, die iemand achterlaat. Hij leeft niet meer. 'We missen hem', hoor je dan. Of: 'We kunnen niet zonder haar'. Relaties zijn doorgesneden. Daar gaat het om! Dat is leven!

En dat is nou het leven, dat God heeft geschapen. Hij is niet maar de Schepper van ademhalingsmachines. Of pacemakers. Nee, Hij schiep mensen. En schept mensen. En die mensen schept Hij in een verhouding. En dát maakt leven waardevol. God dropt niet zomaar mensen hier op aarde. Zo van: 'hier is weer een nieuw leven. Een ademend wezen. Het hart klopt'. Nee, God plaatst mensen in relatie. Adam kreeg al heel snel Eva. En u bent allemaal afkomstig uit een gezin. Met vrienden en kennissen. Enzovoort. En dat is leven. Zo heeft God dat geschapen. Het gaat dus om relaties.

Ja, en minsten zo belangrijk is de relatie met God! Dat mag je ook in het verlengde van elkaar zien. De relaties met mensen en de relatie met God. Niet voor niets zijn er twee grote geboden. Niet voor niets zijn er twee tafels van de wet. De relatie met God, dat is zelfs het grootste gebod. Die is er bepalend voor, of er leven is of niet. Zonder een relatie met God is je leven dood. Hoeveel je ook ademt. En hoe goed je hart het ook doet.

Kijk, en dan zie je, dat verbanning uit het paradijs. Dat dat wel degelijk dán al de dood is! Het leven is vanaf dan meteen al een voortdurend sterven, zoals het oude doopformulier zegt. Want de gemeenschap met God is verstoord. En ook de gemeenschap onderling is kapot. Er is afstand tussen Adam en Eva gegroeid. Schaamte. Er is angst voor God. Je verstopt je. Voor God en voor de ander. En dat is geen leven. Dat is de straf op de zonde. Dat is de dood.

Dat zie je trouwens ook in Openbaring, aan het eind van de bijbel, terugkomen. Dan wordt er regelmatig gesproken over de tweede dood. De ultieme straf. Dan gaan alle lijnen door. Dan is er geen relatie meer met God mogelijk! En ook niet met anderen! Dan sta je er alleen voor. En dat is geen leven. Ook al leven de mensen in de hel net zo eeuwig als de mensen in de hemel. Maar toch: dat is geen leven. Omdat de essentie mist. Er is geen relatie meer mogelijk. En dus noem je dat de tweede dood!

Als God in dit gebod dus waakt voor het leven. Als Hij de doodslag verbiedt. Dan wil God graag, dat wij mensen in gemeenschap leven. Echt leven dus! In gemeenschap met Hem. En in gemeenschap met elkaar.

En dat wil satan stuk maken. Als hij de mens verleidt tot zonde. Hij wil de banden doorsnijden. In 1 Petrus 5 staat het zo:

Slide ⁸ Wees waakzaam, wees op uw hoede, want uw vijand, de duivel, zwerft rond als een brullende leeuw, op zoek naar een prooi.

Hoe jaagt een leeuw? Door te isoleren. Juist het zwakke, geïsoleerde. Dat is een gemakkelijke prooi voor hem. Hij regeert ook door angst. Heel vaak hoor je dat van mensen, die last hebben van de duivel. Dat hij vooral angst zaait. Angst maakt dat je je terugtrekt. Dat je niemand meer vertrouwt. Dat je band met God onder druk komt. Johannes zet in zijn eerste brief angst ook tegenover liefde. Niet haat, maar angst zorgt er voor dat liefde geen ruimte krijgt.

De duivel wil isoleren. Is uit op dood en verderf. Dood. Dat betekent dus: relaties kapot maken. Een

brullende leeuw. Op zoek naar prooi. En dat zie je dus gebeuren. In het vervolg van de geschiedenis gaat er zoveel kapot. Haat, afstand, bloed en bodem, nationalisme, egoïsme. Dat is wat de duivel wil. En hij is er behoorlijk goed in, zoals we zien.

Maar God liet het er niet bij zitten. Dat de mens koos voor het isolement. Voor het leven van zijn eigen leven. God liet het er niet bij zitten. Je ziet God zoeken naar herstel van de gemeenschap. Die zoekende woorden: 'Adam, waar ben je?' God legt zich niet neer bij de dood. En Hij geeft de mens kleding, zodat ze zonder schaamte met elkaar omgaan. God wil herstel van de gemeenschap. Hij is een God, die wil dat mensen leven!

Slide   De duivel wil isoleren, de Geest wil gemeenschap
                              De duivel wil angst, de Geest wil liefde

Heel het Oude Testament door zoekt God naar wegen. Wegen naar het hart van zijn kinderen. Zodat zij hun hart voor Hem en voor elkaar openen. Je ziet Gods worsteling om te komen tot herstel. Duurzaam herstel. Je proeft daarin Gods liefde. Liefde voor zijn schepping. God neemt er geen genoegen mee, dat het leven niet anders is dan een voortdurend sterven. Hij wil de onverbreekelijke banden van de dood toch van ons afhaken.

En dan zie je in Jezus Christus, dat God daarin zijn doel bereikt. Jezus overwint de dood. Hij staat op en kan zo het leven teruggeven. Maar dan herstelt Hij veel meer, dan dat je hart blijft kloppen. En je adem blijft doorgaan. Hij herstelt de gemeenschap! Hij opent de weg naar God en zo de weg naar elkaar! Hij, onze Heiland, maakt het mogelijk, dat we God weer liefhebben boven alles en onze naaste als onszelf. Jezus is gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed, zo staat in de oude vertaling van Johannes 10. Over de goede herder. Nu staat er: leven in al zijn volheid.

En dát is wat de Geest dan ook komt geven. De Geest wil het werk van Jezus in jouw leven implementeren. Dat er weer verbinding ontstaat. De Geest is een Geest van gemeenschap. Ik zeg dat nog regelmatig in de zegen: de genade van Jezus Christus, de liefde van God en *de gemeenschap van de Heilige Geest* is met u allemaal. De Geest van gemeenschap. Als die wordt uitgestort, dan zie je het gebeuren. Dat het leven hersteld is! Zoals die eerste gemeente met elkaar omging. En ook: met God omging. Daar zie je het voor je ogen gebeuren! Dat Jezus het leven herstelt zoals het bedoeld is! Dan zie je de blijdschap. En die is essentieel. Dat is wat de Geest altijd doet. Ik vraag het wel eens aan catechisanten: hoe kun je het werk van de Geest herkennen? Het antwoord is: het is altijd verbindend. Altijd. Waar verwijdering ontstaat, daar is satan bezig. Waar eenheid wordt gezocht daar is de Geest van God.

Je ziet dan in Handelingen een club mensen, die kerk genoemd wordt. Een club mensen, die van genade moeten leven. Die ontdekt heeft, dat je allemaal hopeloos tekort schiet. En dat je dus allemaal met lege handen voor God staat. Van Hem alleen kun je het leven ontvangen. Maar dan kun je het ook delen! Er ontstaat *echte* gemeenschap. Liefde tot je naaste, die verder gaat dan algemene beleefdheden. Dan zie je dus in de kerk in Handelingen het leven opbloeien. De gemeenschap is hersteld. Met God en met elkaar. Daar zie je een stukje overwinning van de dood. Overwinning van de dood door Jezus Christus. Het leven in de eerste gemeente is er het *levende* bewijs van.

Hier in de kerk, daarin wordt dus de dood overwonnen. En ik weet, de Geest heeft daar wel heel wat werk aan, bij ons. Onze oude mens, die dood is (!), onze oude mens krijgt vaak nog veel ruimte. Maar Jezus is sterker! Hij wil het leven geven. Verbinding. Gemeenschap. Zodat we geen muren bouwen. Maar bruggen. Zodat we niet angstig zijn. Maar vol liefde.

Kerk zijn, dat is: gemeenschap oefenen. Met elkaar. Met God. Oefenen. Want hier is de dood overwonnen. En dus is hier iedereen welkom. Niemand hoeft geïsoleerd te leven. Niemand hoeft eenzaam te zijn. Diakenen gaan ons voor in het delen van het leven. Verbinding met elkaar. Ook al verschil je nog zo van mening, geaardheid, kleur en ras. Achtergrond en generatie. Hoe je verleden er ook uit ziet. Of je nu gestudeerd hebt of alleen basisschool. Samen ben je door de Heilige Geest gemeenschap.

Zo straal je ook wat uit in deze wereld. Dat omstanders het zien: die mensen in de kerk hebben wat met elkaar. Die leven echt! Gemeenschap der heiligen heeft een enorme uitstraling. In deze wereld, waar de eenzaamheid zo gigantisch is. Zo enorm. Waar muren het straatbeeld lijken te bepalen. Waar veel mensen van alles hebben. Maar toch het echte leven missen. De echte verbinding. Horizontaal, met mensen om zich heen. En verticaal, met Jezus en de Geest. Daar mag jij als christen laten zien, wat echt leven is. En dat ook aan je naaste buiten de kerk levensgroot bewijzen! Bruggen bouwen. Dan breng je – letterlijk – leven in de brouwerij. Dan wordt de dood overwonnen. Daar kan een hele straat, een hele wijk, een hele stad, een heel land, een hele wereld van veranderen.

Amen

- Slide Overdenk in stilte deze twee vragen voor jezelf:
- a. Wat wil God mij persoonlijk duidelijk maken door deze preek?
  - b. Wat zou ik hier mee kunnen *doen*?